

B I A Ł A P O D Ł A S K A /miasto powiatowe/

O g r ó d A k a d e m i c k i . Założony w 1633 roku przy Akademii Białskiej, składał się z części ozdobnej, sadu i warzywnika. Były w nim sadzawki dla hodowli ryb. Młodzież szkolna odbywała w nim różne uroczystości i zabawy. W połowie XIX wieku służył jako publiczny park spacerowy.

Opisy: Bartoszewicz J. Zamek Białski. Warszawa 1881.
Kraszewski J.J. Biała na Podlasiu. Atheneum. Wilno 1841. I

B I A Ł A P O D L A S K A /miasto powiatowe/

O g r ó d k l a s z t o r n y 0 0 . R e f o r m a t ó w .

Klasztor fundacji Michała Kazimierza Radziwiłła, hetmana polnego litewskiego z 1671 roku. Przy nim obszerny ogród, otoczony murem, podzielony na kwatery, obrzeżone drzewami.

Opisy: Słownik Geograficzny Król. Pol. Warszawa 1880 - 1902.
Plany: Zakład Arch. Pol. Politechniki Warszawskiej /ZAP/.

B I A Ł A P O D L A S K A /miasto powiatowe/

O g r ó d z a m k o w y . Obszerny zamek nizinny, położony na zachodnim krańcu miasta, nad rozlewiskami rzeki Krzny, wzniesiony został w XVI wieku przez ks. Krzysztofa Radziwiłła "Sierotkę" i rozbudowany na przełomie XVII i XVIII wieku przez ks. Karola Stanisława Radziwiłła /+1719/. Nieforemny wielobok wałów i fos wodnych broniony był przez pięć potężnych bastionów. Zabudowania pałacowe zajmowały środek majdanu, grupując się wokół regularnego czworoboku dziedzińca. Korpus główny pałacu, o trzech kondygnacjach, z narożnymi wieżami znajdował się naprzeciw bramy wjazdowej. Ogród położony był na wschód od pałacu, w obrębie wałów, wyróżniał się wyposażeniem i urządzeniem. Były w nim strzyżone szpelery, grotty muszlowe, fontanny, kaplica itd. Na południe od zamku, nad rzeką, tworzącą tu zespół kanałów, znajdował się obszerny zwierzyńiec, w którym chowano do tysiąca jeleni, sarn i danieli. Wały i bastiony zamkowe obsadzone były lipami.

Zamek, zniszczony podczas drugiej wojny szwedzkiej, za czasów saskich znów tętnił bujnym życiem. Z początkiem XIX wieku chylił się ku upadkowi, przechodząc w ręce Wittgensteinów i Hohenlohe. W roku 1883 zburzono korpus główny pałacu i część skrzydeł. Zachowały się jeszcze znaczne partie fortyfikacji, barokowa brama wjazdowa z ćwierćkolistą szczytą i wieżą, dwa pawilony boczne i kaplica. Na terenie założenia istnieje dziś park miejski z końca XIX wieku.

Opisy: Baliński M. i Lipiński T. Starożytna Polska... Warszawa 1885
Bartoszewicz J. Zamek Bialski. Warszawa 1881
Kraszewski J. J. Biała na Podlasiu. Atheneum. Wilno 1841. I.
Noworocznik Siedlecki 1873.
Słownik Geograficzny Król. Pol. Warszawa 1880 - 1902
Tygodnik Ilustrowany. Warszawa 1863.
Ziemia. Czasopismo. Warszawa 1910.

Ilustracje: Biuro Inwentaryzacji Zabytków /BIZ/ Państwowy Instytut Sztuki. Warszawa
Kłosa. Czasopismo. Warszawa. 1868.
Tygodnik Ilustrowany. Czasopismo. Warszawa 1863.

Plany: Archiwum Państwowe w Lublinie
Zakład Arch. Pol. Politechniki Warszawskiej /ZAP/.